

PROGRAM DE ACTIUNE
PENTRU ZONELE VULNERABILE LA NITRATI DIN SURSE AGRICOLE
LA NIVEL DE UNITATI ADMINISTRATIV-TERITORIALE

Art. 1

(1) În sensul prezentului program de acțiune, expresiile și termenii de mai jos se definesc după cum urmează:

- a) “culturi semănate toamna”:
  - culturi de acoperire semănate înainte de 15 octombrie și neeliminate înainte de 1 martie în anul următor, sau,
  - o cultură, care nu este o cultură de acoperire, semănată între 1 august și 1 noiembrie în oricare an;
- b) “îngrășământ chimic” - un îngrășământ care este produs printr-un proces industrial de sinteza;
- c) “cultură de acoperire” - o cultură semănată în primul rând pentru scopul consumului de azot din sol și care nu se recoltează;
- d) “cerințele culturii” - cantitatea de îngrășămintă cu azot necesară formării producției principale și secundare;
- e) “teren înierbat” - terenul în care vegetația predominantă este constituită din graminee și leguminoase furajere semănate în cultura pură sau în amestec;
- f) “pășune” - terenul înierbat sau înțelenit în mod natural sau prin semănat, menținut cu sau fără suprainsămintări periodice și care se folosește pentru pășunatul animalelor;
- g) „fâneață” - terenul înierbat sau înțelenit în mod natural sau prin semănat, menținut cu sau fără suprainsămintări periodice, a cărui producție vegetală este cosită;
- h) “șeptel” - toate animalele ținute sau crescute pentru folosință sau profit;
- i) “gunoi de grajd” - produs rezidual de excreție (dejecții solide și lichide) de la septel în amestec cu așternutul de la animale, resturi de hrană, apă;
- j) “compus cu azot” - orice substanță conținând azot, altă decât azot gazos molecular;
- k) “îngrășământ cu azot” - orice substanță care conține un compus cu azot și care este administrat pe/în sol pentru a intensifica creșterea plantelor;
- l) “îngrășământ organic”: îngrășămintă care conține substanțe organice și minerale provenite din dejecțiile animale, stații de epurare sau din materiale vegetale. Îngrășămintele organice pot fi de consistență solidă până la lichidă, pot fi proaspete sau în diferite stadii de fermentare.
- m) “dejecții lichide (turbureala)” - Îngrășământ organic natural care constă dintr-un amestec de dejecții animale, lichide și solide cu apă de ploaie sau de canal, iar în unele cazuri și cu o cantitate mică de paie tocate, praf de turbă, rumeguș și nutrețul care rămâne de la hrana animalelor.
- n) „efluenți de silozuri” - Lichide care se scurg din forajele conservate prin procese de însilozare în instalații speciale numite silozuri
- o) “zona vulnerabilă la poluarea cu nitrați” – suprafețele de teren agricol în care prin percolare sau scurgere se încarcă apele freactice și/sau de suprafață cu nitrați proveniți din surse agricole, peste limitele admise.
- p) “unitate vită mare UVM” – sistem de echivalare a cantității de dejecții produse de diferite specii de animale prin raportarea la dejecțiile produse de unul sau mai multe animale având 500 kg greutate vie (echivalentul unei vaci)

Alte expresii utilizate în prezentul program de acțiune sunt definite în Hotărârea Guvernului nr. 964/2000 privind aprobarea Planului de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, cu modificările și completările ulterioare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.526 din 25 octombrie 2000.

(2) În legătură cu o fermă, din care numai o parte se află într-o zonă vulnerabilă, măsurile din prezentul program de acțiune sunt tratate ca referiri la aceea parte a fermei care se află în zona vulnerabilă.

(3) Acronime:

- MAPDR - Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale
- MM - Ministerul Mediului
- OSPA - Oficii de Studii Pedologice și Agrochimice
- DADR - Direcții pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală
- RICA - Rețeaua de Informații Contabile Agricole
- ICPA - Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului - București
- ANAR - Administrația Națională Apele Române
- ANCA - Agenția Națională de Consultanță Agricolă
- GIS - Sistemul Informațional Geografic
- UVM - Unitate vită mare

Art. 2

(1) Prevederile Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole, aprobat prin Ordinul nr. 1182/1270/2005 al ministrului mediului și gospodăririi apelor și al ministrului agriculturii, pădurilor și dezvoltării rurale, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 224 bis, din 13 martie 2006, **sunt obligatorii în zonele declarate vulnerabile la poluarea cu nitrați** conform Ordinului nr.1552/743/ 2008 al MMDD și MADR, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 851/18.12.2008.

Art. 3

(1) Unitățile administrativ teritoriale (primăriile) din localitățile declarate zone vulnerabile la nitrați împreună cu reprezentanți ai DADR județene și OSPA sunt obligate să evalueze presiunea exercitată de îngrășămintele organice la nivelul localităților conform tabelului din **anexa 1**.

(2) Tabelul din Anexa 1 se completează sub formă electronică conform unei machete care va fi distribuită de către DADR și/sau OSPA în raza de competență a căroră se află localitatea, în 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului Program de Acțiune.

(3) Actualizarea informațiilor de la punctele (1) și (2) se face o dată la 2 ani.

Art. 4

(1) Unitățile administrativ teritoriale (primăriile) din localitățile declarate zone vulnerabile la nitrați împreună cu reprezentanți ai DADR județene și OSPA identifică exploatațile agricole de pe raza localităților cu un număr de animale cuprins între 8 și 100 Unități Vită Mare (UVM). Coeficienții necesari pentru calculul echivalentului în UVM a numărului de animale din exploatarea agricolă sunt prezentați în **anexa 2**. Anexa 2 va fi completată cu ajutorul unui reprezentant OSPA care va avea atribuție consultativă. Pentru aceste exploatați agricole, aplicarea măsurilor din actualul Program de acțiune este obligatorie.

- (2) Fermele mai mici 8 UVM (stabilite conform clasificarii elaborate de RICA privind dimensiunile fermelor) vor aplica opțional măsurile din actualul Program de acțiune, dar vor asigura gospodărirea corespunzătoare a gunoiului rezultat.
- (3) Exploatațiile agricole mai mari de 100 UVM sunt obligate să elaboreze planurile de gestiune a gunoiului de grajd conform legislației pentru obținerea actelor de reglementare din domeniul protecției mediului.
- (4) Actualizarea listei exploatațiilor agricole în raport cu numărul de UVM se va face anual.

Art. 5

- (1) Documentele de evidență ale fermei cu mai mult de 8 UVM trebuie astfel întocmite și completate încât să permită autorităților de inspecție și control să constate:
  - a) suprafața fermei;
  - b) pentru fiecare teren cuprins în cadrul fermei:
    - tipul și cantitatea oricărui îngrășământ chimic aplicat pe teren, cantitatea de azot conținută și data aplicării;
    - tipul și cantitatea oricărui îngrășământ organic aplicat pe teren (altul decât cel lăsat de animale însăși) și data aplicării;
    - pentru fiecare tip de îngrășământ organic aplicat (altul decât cel lăsat de animalele însăși) se va preciza natura acestuia (gunoi de grajd, urină, must de gunoi de grajd, dejecții lichide, dejecții semifluide-păstoase, îngrășăminte organice lichide, nămol de canalizare) și tipul de animale de la care provine;
    - tipul oricărei culturi, data la care a fost semănată și data recoltării;
  - c) șeptelul fermei, pe specii și categorii de producție, identificarea și înregistrarea acestuia, registrele de evidență a efectivelor, precum și perioada de timp în care animalele sunt menținute în fermă;
  - d) cantitatea oricărui tip de îngrășământ de origine animală și natura acestuia (gunoi de grajd, urină, must de gunoi de grajd, dejecții lichide, dejecții semifluide-păstoase, îngrășăminte organice lichide, nămol de canalizare) exportat din fermă, data efectuării exportului precum și numele și adresa destinatarului.
- (2) Orice document de evidență al fermei, din categoria celor prevăzute la alin.(1) se păstrează pe o perioadă de 5 ani de la ultima înregistrare efectuată în document.

Art. 6

- (1) Autoritățile locale din localitățile declarate vulnerabile la nitrați, consiliate de reprezentanți ai DADR județene și OSPA, sunt obligate să ia decizia privind sistemul de colectare și stocare a gunoiului de grajd la nivelul localităților: platforme/depozite individuale sau depozite comune la nivelul unității administrativ-teritoriale. **Anexa 4** este un ghid pentru luarea deciziei de către autoritățile locale. În această anexă sunt incluse și elemente orientative de cost pentru construcția și exploatarea platformelor.
- (2) Normele metodologice privind depozitarea gunoiului de grajd sunt prezentate în **anexa 7**.
- (3) Pentru dimensionarea platformei de gunoi, se va transmite cu caracter ajutător schema de calcul pentru suprafața necesară, capacitatea necesară pentru stocarea dejecțiilor lichide în funcție de numărul de animale și perioada de depozitare.

Art. 7

- (1) Autoritățile locale din localitățile declarate vulnerabile la nitrați au obligația să evalueze și să comunice fermierilor de pe teritoriul localității perioadele de interdicție pentru

aplicarea pe teren a îngrășămintelor organice. Aceste perioade se stabilesc, pentru fiecare localitate din zona vulnerabilă luând în considerare condițiile climatice locale și utilizarea terenului, conform modelului **graficului general** prezentat în **anexa 3** – Calendarul de interdicție pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

(2) Față de această perioadă de interdicție autoritățile locale pot acorda derogări pentru aplicarea îngrășămintelor organice pe teren dacă sunt îndeplinite simultan următoarele condiții:

- terenul nu este acoperit cu zăpadă;
- temperaturile minime ale aerului au fost mai mari de 4⁰ C pentru o perioadă de 2 zile consecutiv;
- prognoza meteorologică pentru următoarele 3 zile indică temperaturi minime peste 0⁰ C.

Art. 8

Perioadele de interdicție nu sunt valabile în cazul îngrășămintelor de origine animală produse și depuse direct de animale (dejecții proaspete) în cazul pășunatului liber. De asemenea, aceste perioade de interdicție nu se iau în considerare în cazul resturilor vegetale sau altor tipuri de produse organice reziduale rămăse pe sol.

Art. 9

Capacitatea rezervoarelor de stocare a îngrășămintelor de origine animală trebuie să depășească necesarul de stocare cu o luna, ținându-se seama de perioadele cele mai lungi de interdicție a aplicărilor pe teren a îngrășămintelor.

Art. 10

(1) Pentru exploatațiile agricole identificate la art. 4 se va evalua presiunea exercitată de îngrășămintele organice provenite de la animalele proprii conform registrului nutrienților pentru exploatații agricole individuale din **anexa 8**. Pe baza acestor valori se determină dacă în exploatația agricolă există un surplus de gunoi de grajd, sau dacă există posibilitatea de a importa gunoi de grajd din alte exploatații agricole în care gunoiul este excedentar.

(2) Registrele nutrienților pentru fiecare din exploatațiile agricole individuale identificate la articolul 4 vor fi centralizate la nivelul localității în formă electronică conform modelului din **anexa 8**, distribuit de DADR și OSPA în zona de competență a cărora se află localitatea. Această anexă se va completa de către fermier împreună cu reprezentanții ai OSPA și vor fi centralizate de DADR județene în vederea transmiterii lor către autoritățile centrale responsabile cu implementarea Directivei Nitrați.

Art. 11

Pentru exploatațiile agricole care exportă gunoi către alte exploatații agricole se întocmește borderoul prezentat în **anexa 9**. Un duplicat al borderoului este transmis autorităților locale.

Art. 12

Actualizarea registrului nutrienților pentru exploatațiile agricole se va realiza anual.

Art. 13

- (1) Măsurile din prezentul Program de acțiune au în vedere ca, exploatațiile mai mari de 8 UVM, cantitatea dejecțiilor animale împrăștiată anual, să nu depășească o cantitate dată pe hectar în decursul unui an de zile.
- (2) Cantitate dată pe hectar în decursul unui an de zile, corespunde cantității de dejecții conținând 170 kg de azot.

Art. 14

Modalitățile de calcul a cantității maxime de azot în dejecții sunt publicate în anexa nr. 8 din Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

Art. 15

Aplicarea îngrășămintelor organice și minerale se face cu respectarea măsurilor Codului de bune practici agricole. DADR județene, OJCA împreună cu OSPA și primăriile se vor ocupa cu informarea fermierilor cu privire la cerințele Codului de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

Art. 16

Planul de management al nutrienților se realizează sub îndrumarea tehnică a OSPA, pe baza planului cadru de management al nutrienților întocmit și pus la dispoziție de către MAPDR, prin ICPA București.

Art. 17

Modalitățile de calcul fertilizării echilibrate cu azot și documentele însoțitoare sunt publicate în Codul de bune practici agricole pentru protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole.

Art. 18

- (1) Ministerul Mediului, împreună cu Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale se vor ocupa, periodic, de actualizarea Codului de bune practici agricole și de îmbunătățirea Planului de management al nutrienților.
- (2) Studiile agrochimice necesare Planului de management al nutrienților se vor executa o dată la 4 - 5 ani de către fermele care au mai mult de 100 UVM. Aceste ferme vor suporta costul studiului.
- (3) Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale va asigura finanțarea studiilor pedologice la nivel național, după planul de realizare și/sau reactualizare întocmit de ICPA. Planul se va actualiza o dată la 10 ani.

Art. 19

- (1) Administrarea îngrășămintelor chimice și organice pe terenurile agricole situate la limita blocului fizic vecin corpului de apă de suprafață, nu se efectuează pe fâșiile de protecție a căror lățime este de:
  - 0,5 m dacă panta blocului fizic este de 2 % ;
  - 1 m dacă panta blocului fizic este de 2-5 % ;
  - 1,5 m dacă panta blocului fizic este între 5-8 % ;
  - 2 m dacă panta blocului fizic este între 8-12 % ;
  - 3 m dacă panta blocului fizic este între 12-15% ;

- peste 3 m dacă panta blocului fizic este peste 15 %.
- (2) Pentru captările de apă potabilă, dimensiunea fâșiilor de protecție vor fi stabilite, având în vedere, cel puțin asigurarea dimensiunilor minime ale zonelor de protecție sanitara și hidrogeologică, stabilite prin legislația în vigoare.
- (3) ICPA va elabora, pentru fiecare localitate din zonele vulnerabile, în format GIS hărțile perimetrelor potențiale pentru realizarea benzilor de protecție. Administrația Națională "Apele Române" va pune la dispoziția ICPA în format GIS rețeaua hidrografică și inventarul captărilor de apă de suprafață și subterană utilizată în scop potabil sau pentru potabilizare. ICPA va transmite pe suport de hârtie autorităților locale din fiecare localitate din zonele vulnerabile la poluarea cu nitrati prin intermediul DADR județene și OSPA.
- (4) Pe baza hărților autoritățile locale, cu sprijinul OSPA, vor specifica arealele pentru care se vor realiza fâșii de protecție, fiind documentate motivele pentru care aceste areale nu acoperă întreaga zona de protecție potențială. Areelele menționate de autoritățile locale vor fi transmise către ICPA, sub forma de corecții executate pe hărțile (materialele) transmise inițial.
- (5) Fâșiile de protecție vor fi reactualizate de OSPA o dată cu efectuarea studiilor pedologice și se vor transmite la ICPA pentru reactualizarea hărților în format GIS.

Art. 20

- (1) Pe terenurile arabile cu pante mai mici de 8% se recomandă menținerea procentului culturilor de toamnă și/sau a culturilor de acoperire la peste 20% din suprafața arabilă a fermei.
- (2) Pe terenurile arabile cu pante între 8-12% se recomandă creșterea procentului culturilor de toamnă și/sau a culturilor de acoperire la 25% din suprafața arabilă a fermierului.
- (3) Pe terenurile cu pante mai mari de 12 % este obligatorie menținerea ponderii culturilor de toamnă și/sau a culturilor de acoperire la peste 30% din suprafața arabilă a exploatației. Imediat după aplicarea pe aceste terenuri, îngrășămintele organice se încorporează în sol.

Art. 21

În zonele de protecție sanitară și hidrogeologică nu se aplică și nu se vehiculează îngrășăminte și efluenți de siloz. De asemenea, în aceste zone se vor respecta prevederile legislației în vigoare, respectiv HG 930/2005 pentru aprobarea Normelor speciale privind caracterul și mărimea zonelor de protecție sanitara și hidrogeologica și Legii Apelor nr.107/1996 cu completările și modificările ulterioare.

Art. 22

- (1) Evaluarea rezultatelor monitorizării implementării Directivei Nitraților se va realiza la fiecare 4 ani. Indicatorii de monitorizare și evaluare vor cuantifica eficiența măsurilor prevăzute în Programele de Acțiune și vor fi stabiliți având în vedere cerințele de raportare ale Comisiei Europene.
- (2) Pentru colectarea datelor și informațiilor privind presiunile agricole, ICPA va elabora sub forma electronică machetele tabelelor electronice care urmează să fie completate de autoritățile locale și/sau de fermier împreună cu un reprezentant OSPA în 30 zile de la intrarea în vigoare a prezentului act normativ.

Art. 23

- (1) Documentele sub formă electronică privind presiunile provenite din surse agricole completate vor fi transmise Direcțiilor Agricole. După centralizarea tuturor datelor Direcțiile Agricole vor fi transmise fișierele documentelor către Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului – ICPA București, desemnat punct focal în monitorizarea aplicării Directivei Nitrați pentru sol și culturi agricole, în vederea includerii informațiilor în raportul de țară pentru Directiva Nitrați.
- (2) Pentru indicatorii privind calitatea apelor, ANAR împreună cu Direcțiile de Apa va elabora un raport în care se va evalua starea apelor de suprafață și subterane având în vedere protecția apelor împotriva poluării cu nitrați din surse agricole

Art.24

Pentru urmărirea îndeplinirii obiectivelor fixate prin prezentul Program de acțiune se iau în considerare indicatorii de mai jos:

- a) conținutul în nitrați al apelor subterane și de suprafață, măsurat în punctele de monitorizare stabilite de Administrația Națională "Apele Române" și cel din sol stabilit în punctele de monitorizare de Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului-ICPA București.
- b) capacitatea de stocare a gunoiiului de grajd pe platforme individuale sau colective;
- c) respectarea perioadei de aplicare pe teren a gunoiiului de grajd;
- d) pe terenurile în pantă se asigură acoperirea cu culturi în timpul iernii conform recomandărilor Programelor de Acțiune la nivelul comunei;
- e) pe pășunile comunale se respectă încărcătura de animale la hectar, măsurile și acțiunile tehnice de amenajări pastorale;
- f) respectarea suprafețelor înierbate sau/și împădurite în lungul cursurilor de apă conform indicatorilor din Programele de acțiune

Se recomandă ca în localitățile în care există alimentare centralizată cu apă să se construiască sisteme de colectare și epurare a apelor uzate.

Art. 25

ICPA București, împreună cu ANCA elaborează un program comun de acțiune, pentru informarea, instruirea și consilierea agricultorilor în scopul promovării și punerii în aplicare a prevederilor Codului de Bune Practici Agricole și a Programelor de Acțiune.

Art. 26

Anexele 1- 9 au caracter metodologic și de îndrumare tehnică și fac parte din prezentul Program de acțiune.